

The Iranian Association of
Medical Law

The Bioethics and Health
Law Institute

Punishment of Self-Inflicted Crimes of Armed Forces in Iran and the United States of America

Latif Maheri Kohan¹, Samira Golkhandan^{1*}, Akbar Rajabi¹

1. Department of Law, Faculty of Humanities, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Self-mutilation of the armed forces is criminalized in the two legal systems of Iran and the United States and self-mutilation is a crime in many cases in these two countries. While the principle of criminalizing self-mutilation of the armed forces is criticized, heavy punishments for self-mutilation of the armed forces have been considered in Iran's legal system.

Method: This research is of a theoretical type and the research method is descriptive-analytical and the method of collecting information is library-based and by referring to documents, books and articles.

Ethical Considerations: In this research, the principles of trustworthiness, honesty, neutrality and originality of the work have been respected.

Results: There are fundamental differences in looking at the proportionality category in the two criminal law systems of Iran and the United States of America regarding self-mutilation. The element of proportionality is the most important element because self-mutilation is not considered a crime in society and the same act in the armed forces can bring the most severe punishment, which is death and punishment, even in the United States of America, the punishment is ten years in prison and deprivation of all rights. And benefits and dismissal for ten years are considered a disproportionate punishment.

Conclusion: In comparison and due to the fact that in the United States of America, all dimensions of self-harm in the armed forces have been taken into account and a combined punishment that includes dismissal from work for a period of time, deprivation of rights and benefits for a period of time and finally imprisonment for a period of time, can be He said that the element of proportionality in determining the punishment is better observed in this country. Articles 83 and 134 of the Uniform Law of Military Justice 2016 have respected the proportionality in determining punishment by observing the minimum and maximum, Article 51 of the Armed Forces Crimes Punishment Law 1382 has also observed this proportionality, except in the case of combat.

Keywords: Self-Mutilation; Armed Forces; Punishment; Combatant; Proportionality

Corresponding Author: Samira Golkhandan; **Email:** S.Golkhandan@gmail.com

Received: May 31, 2023; **Accepted:** August 05, 2023; **Published Online:** October 18, 2023

Please cite this article as:

Maheri Kohan L, Golkhandan S, Rajabi A. Punishment of Self-Inflicted Crimes of Armed Forces in Iran and the United States of America. Medical Law Journal. 2022; 16(Special Issue on Legal Developments): e30.

انجمن علمی حقوق پزشکی ایران

مجله حقوق پزشکی

دوره شانزدهم، ویژه نامه تحولات حقوقی، ۱۴۰۱

Journal Homepage: <http://ijmedicallaw.ir>

انجمن بین‌المللی حقوق سلامت

مجازات جرائم خودزنی نیروهای مسلح در ایران و ایالات متحده آمریکا

لطیف ماهری کهن^۱، سمیرا گلخندان^{۱*}، اکبر رجبی^۱

۱. گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: خودزنی نیروهای مسلح در دو نظام حقوقی ایران و آمریکا، جرم‌انگاری شده است و خودزنی در این دو کشور در حالات متعددی، جرم است، در حالی که اصل جرم‌انگاری خودزنی نیروهای مسلح، مورد انتقاد است، در نظام حقوقی ایران در مواردی مجازات‌های سنگینی برای خودزنی نیروهای مسلح در نظر گرفته شده است.

روش: این تحقیق از نوع نظری بوده و روش تحقیق به صورت توصیفی - تحلیلی است و بر مبنای جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و با مراجعه به اسناد، کتب و مقالات صورت گرفته است.

ملاحظات اخلاقی: در تحقیق حاضر، اصل امانتداری، صداقت، بی‌طرفی و اصالت اثر رعایت شده است.

یافته‌ها: نگاه به مقوله تناسب در دو نظام حقوق کیفری ایران و ایالات متحده آمریکا نسبت به خودزنی، تفاوت‌های اساسی دارد. عنصر تناسب از این جهت مهم‌ترین عنصر است که خودزنی در جامعه جرم تلقی نمی‌گردد و همین عمل در نیروهای مسلح می‌تواند شدیدترین مجازات را که اعدام و صلب است، به همراه داشته باشد، حتی در ایالات متحده آمریکا هم مجازات ده سال حبس و محرومیت از کلیه حقوق و مزایا و اخراج به مدت ده سال مجازات نامتناسبی محسوب می‌شود.

نتیجه‌گیری: در مقایسه و از این جهت که در ایالات متحده آمریکا به تمامی ابعاد خودزنی در نیروهای مسلح توجه شده است و یک مجازات ترکیبی که شامل اخراج از کار برای مدتی و محرومیت از حقوق و مزایا برای مدت و در نهایت حبس برای مدتی می‌باشد، می‌توان گفت که عنصر تناسب در تعیین مجازات در این کشور بهتر رعایت شده است. مواد ۸۳ و ۱۳۴ قانون متحدالشکل عدالت نظامی ۲۰۱۶ تناسب در تعیین مجازات را با رعایت حداقل و حداکثر رعایت کرده‌اند، ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ نیز به جز در مورد محاربه این تناسب را رعایت کرده است.

واژگان کلیدی: خودزنی؛ نیروهای مسلح؛ مجازات؛ محارب؛ تناسب

نویسنده مسئول: سمیرا گلخندان؛ پست الکترونیک: S.Golkhandan@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۱۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۱۴؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۲۶

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Maheri Kohan L, Golkhandan S, Rajabi A. Punishment of Self-Inflicted Crimes of Armed Forces in Iran and the United States of America. Medical Law Journal. 2022; 16(Special Issue on Legal Developments): e30.

مقدمه

خودزنی یا جرح خویشتن یا خود ویرانگری به عنوان صدمه عمدی یا تغییر بافت بدن بدون قصد خودکشی تعریف شده است. این اقدام، حاصل ناتوانی فرد در مداوای تکانه‌های پرخاشگری ناشی از میل ناخودآگاه برای تنبیه خود یا دیگری صورت می‌گیرد که درون‌فکنی شده است. خودزنی که به نام‌های متفاوت دیگری، از جمله رفتار انتحاری، خودزنی، اقدام به خشونت علیه خود یا پرخاشگری علیه خود نیز بر آن نهاده شده است، به گروه، طبقه و یا قشر خاصی از جامعه مربوط نمی‌شود؛ با این حال این آسیب عمدتاً در میان افرادی که درگیر محیط‌های پراضطراب و تنش می‌شوند، از جمله کارکنان وظیفه به مراتب می‌تواند بیشتر از دیگران باشد. ارتکاب خودزنی یا بروز رفتار جرح به خویشتن با یک یا تعداد بیشتری از این انتظارات همراه است: تسکین‌یافتن از احساسات منفی، حل‌کردن مشکل میان فردی ایجادکردن حالت احساس مثبت. با این حال نظام‌های حقوق کیفری ایران و آمریکا، خودزنی نیروهای مسلح را جرم‌انگاری کرده و آن را جرم شناخته‌اند. تصور مجازات‌نمودن نیروهای مسلحی که برای یک کشور جان‌فشانی می‌کنند، سخت و دشوار است، اما حفظ نظم عمومی در نیروهای مسلح که تعریف سخت‌تر و دقیق‌تری نسبت به نظم عمومی در کل جامعه دارد و حفظ اعتبار و شأن نیروهای مسلح، اقتضا می‌کند تا با جرائم نظامیان برخورد شود. این موضوع در نظام حقوق کیفری ایران و ایالات متحده آمریکا مورد پذیرش قرار گرفته است و به همین دلیل هم در ایران و هم در ایالات متحده آمریکا به طور گسترده به جرم‌انگاری جرائم خاص نظامی پرداخته شده است. از لحاظ سابقه تاریخی در قانون مجازات در قانون مجازات عمومی مصوب ۱۳۰۴ شمسی و اصلاحات آن در سال ۱۳۵۲، خودکشی جرم نبود و اساساً راجع در حال حاضر در قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ خودکشی یا شروع به آن جرم نیست؛ از غیر قابل مجازات‌بودن خودکشی نباید نتیجه گرفت که سایر صدمات بدنی که کسی به انگیزه خاص، شخصاً به خود وارد می‌کند، مانند آنکه عضوی از بدن خود را به

منظور فرار از انجام خدمت وظیفه عمومی ناقص نماید، قابل مجازات نیست، بلکه این قبیل صدمات شخصی بدنی به عنوان عمل مجرمانه، ممنوع و قابل مجازات می‌باشند. در ایالات متحده آمریکا نیز «قانون متحدالشکل عدالت نظامی ۲۰۱۶» به جرم‌انگاری جرائم خاص نظامیان و همچنین شیوه رسیدگی به این جرائم پرداخته است. در هر دو نظام حقوقی جرائمی تحت عنوان کلی «جرائم خودزنی نیروهای مسلح» پذیرفته شده است که اگر یک نظامی مرتکب یکی از آن‌ها گردد، مسئولیت کیفری برای او ایجاد شده و بایستی مجازات گردد، در حالی که جرم‌انگاری خودزنی نیروهای مسلح از جهات متعددی مورد انتقاد است و اصول مقرر برای جرم‌انگاری شامل اصل ضرورت، ورود ضرر و تعارض با اخلاق و ارزش‌های اجتماعی در آن‌ها رعایت نشده است و در وضعیت حاضر پیش‌بینی مجازات‌های شدید برای خودزنی نیروهای مسلح از چالش‌های مهم حقوق جزای نظامی دو کشور است. سؤال اصلی مطرح در خصوص مجازات خودزنی نیروهای مسلح این است که این مجازات در دو نظام حقوقی به چه صورتی است و آیا از تناسب لازم برخوردار است؟

روش

این پژوهش از نوع نظری بوده و روش پژوهش به صورت توصیفی - تحلیلی است و روش جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و با مراجعه به اسناد، کتب و مقالات صورت گرفته است.

یافته‌ها

در ایران «قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح» به جرم‌انگاری این جرائم پرداخته است و ساختار مراجع کیفری نظامی و آیین دادرسی آن نیز در «قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲ با اصلاحات بعدی» آمده است. در باب سوم از قانون مجازات عمومی و در قوانین جزائی دیگر تکلیف قتل عمدی و خطایی تعیین گردیده است، اما قانون جزا در مورد خودکشی سکوت اختیار نموده است، ولی در عین حال مسلم است که خودکشی

مخل نظم عمومی بوده و در صورت عدم جلوگیری آن مفاسد اجتماعی فراوانی را به جامعه تحمیل خواهد کرد.

بحث

۱. مجازات جرائم خودزنی نیروهای مسلح در ایران: ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲ به بیان مجازات «جرائم خودزنی» پرداخته است. مطابق این ماده «هر نظامی که برای فرار از کار یا انجام وظیفه و یا ارباب و تهدید فرمانده یا رئیس و یا هر مافوق دیگر یا برای تحصیل معافیت از خدمت و یا انتقال به مناطق مناسبتر و یا کسب امتیازات دیگر عمداً به خود صدمه وارد آورد یا تهدید به خودزنی نماید یا به عدم توانایی جسم یا روحی متعذر شود و بنا به گواهی پزشک نظامی یا پزشکان قانونی، تمارض او ثابت گردد و یا در انجام وظایف نظامی بی‌علاقگی خود را در موارد متعدد ظاهر کند، به نحوی که در تضعیف سایر نیروهای نظامی مؤثر باشد، علاوه بر جبران خسارت وارده به ترتیب زیر محکوم می‌گردد: الف - هرگاه در مقابل دشمنان باشد، چنانچه عمل وی موجب اخلال در نظم (به هم خوردن امنیت کشور) و یا شکست جبهه اسلام گردد، به مجازات محارب و در غیر این صورت به حبس از دوتا ده سال؛

ب - هرگاه در زمان جنگ باشد و در مقابل دشمنان نباشد، به حبس از یک تا پنج سال؛

ج - در سایر موارد، به استثنای مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌شود، به حبس از سه ماه تا یک سال.»

تدابیر کیفری پیش‌بینی شده در ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ از یک طرف برای مقابله با جرائم خودزنی است و از طرف دیگر به پیشگیری کیفری از این جرائم هم توجه دارد که رسیدگی و اعمال این مجازات‌ها از طریق سازمان قضایی نیروهای مسلح که در قانون به اختصار سازمان قضایی نامیده می‌شود و شامل دادسرا و دادگاه‌های نظامی می‌باشد. اعمال می‌گردد (۱). مخاطب این مجازات‌ها، تمامی کارکنان شاغل نیروهای مسلح را شامل می‌شود. مجازات «جرائم خودزنی» حالات متعددی دارد که به ترتیب

شدت مجازات به آن‌ها اشاره می‌شود. قانونگذار در بند «الف» از ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ به تعیین مجازات جرائم خودزنی در شرایطی خاص پرداخته است و مقرر کرده است که: «هرگاه در مقابل دشمنان باشد، چنانچه عمل وی موجب اخلال در نظم (به هم خوردن امنیت کشور) و یا شکست جبهه اسلام گردد، به مجازات محارب» محکوم می‌گردد (۲). برای تحقق مجازات محارب نسبت به جرائم خودزنی باید از یک طرف شرایط تعیین مجازات محارب را برای جرائم خودزنی مشخص نماییم و از طرف دیگر بررسی نماییم که آیا خودزنی نیروهای مسلح قابلیت انطباق بر محاربه را دارد یا خیر که بتوان مجازات محارب را برای خودزنی نیروهای مسلح در نظر گرفت.

۱-۱. شمول مجازات محارب بر تمامی مصادیق جرائم خودزنی: «جرائم خودزنی» مقرر در ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ بسیار متنوع هستند و شامل «خودزنی»، «تمارض»، «تهدید به خودزنی»، «متعذرشدن به ناتوانی جسمی یا روحی» و «اظهار مکرر بی‌علاقگی» یک فرد نظامی می‌گردند. اگر بتوان عنوان محارب را برای یک نظامی که در شرایط خاص جنگی و در برابر دشمن، خودزنی کرده است، قائل شویم، محارب تلقی کردن یک نظامی که تمارض کرده است و یا اینکه به ناتوانی جسمی و یا روحی متعذر شده است و یا اظهار بی‌علاقگی نموده است، بسیار سخت و دشوار است (۳). بهتر می‌بود که قانونگذار با حساسیت بیشتری در زمان تعیین مجازات به این مسأله توجه می‌کرد. به ویژه این که «خودزنی» با توضیحات داده شده و به خصوص در بین نیروهای مسلح در موارد متعددی ریشه در اختلالات روانی دارد و تعیین مجازات سنگین محارب برای یک نظامی که خودزنی کرده است و به احتمال زیاد، آسیب‌های جسمی و روحی زیادی از خود عملی خودزنی به وی وارد شده است، چندان درست و صحیح نمی‌باشد (۴).

۱-۲. وقوع خودزنی در زمان جنگ و در مقابل دشمنان: شرط دوم برای مجازات محارب قائل شدن برای یک نظامی این است که شرایط شرایط جنگی باشد و شخص نظامی هم در

مقابل دشمنان باشد. منظور از دشمن، اشرار، گروه‌ها و دولت‌هایی هستند که با نظام جمهوری اسلامی ایران در حال جنگ بوده یا قصد براندازی وی را دارند و یا اقدامات آنان بر ضد امنیت ملی است. جنگ هم «یک درگیری شدید مسلحانه میان دولت‌ها، حکومت‌ها، جوامع یا رده‌های شبه‌نظامی، مانند مزدورها، شورشگران و شبه‌نظامیان است (۵). از آنجا که جنگ یک درگیری مسلحانه واقعی، ارادی و گسترده بین جوامع سیاسی است می‌توان آن را نوعی خشونت سیاسی تلقی کرد. هنگامی که جنگ (و دیگر گونه‌های خشونت) در جریان نباشند، وضعیت صلح و آشتی برقرار است، در حالی که هیچ تعریف قانونی از جنگ و صلح و چگونگی تشخیص آن وجود ندارد، باید برای تعیین اینکه آیا زمان خودزنی در کشور شرایط جنگی برقرار بوده است یا خیر به حکم مندرج در قانون اساسی مراجعه کنیم (۶). طبق اصل ۱۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی، اعلام جنگ و صلح و بسیج نیروها، همچنین نصب و عزل و قبول استعفای رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، فرماندهان کل و فرماندهان عالی ارتش، سپاه و فرماندهی انتظامی از اختیارات رهبری است. آنچه که تعیین‌کننده وضعیت جنگی است، وجود دشمن در مقابل شخص نظامی نمی‌باشد، بلکه مهم اعلان وضعیت جنگ برای کشور از سوی فرمانده کل قوا می‌باشد (۷). به عنوان مثال اگر در وضعیت صلح در کشور، یک نظامی که در منطقه مرزی کار می‌کند در مقابل دشمن خودزنی نماید، نباید مجازات محارب برای وی در نظر گرفته شود، زیرا کشور در وضعیت صلح قرار دارد و برای تعیین مجازات محارب جمع دو شرط لازم است، یعنی هم باید زمان جنگ باشد و هم خودزنی در مقابل دشمن صورت گرفته باشد. آنچه که ابهام دارد، این است که «در مقابل دشمن»، یعنی باید دشمن شاهد خودزنی نیروی مسلح باشد یا فقط تقابل جنگی با دشمن کفایت می‌کند. باید گفت که به نظر می‌رسد، تقابل با دشمن کفایت می‌کند، زیرا در مواضع جنگی در بیشتر موارد، نیروهای مسلح با دشمن فاصله دارند و فقط در برخی از موارد مثل جنگ شهری، به طور مستقیم رو در روی یکدیگر قرار می‌گیرند، البته تفسیر به نفع متهم اقتضا دارد که «مقابل دشمن» به این صورت تفسیر شود

که دشمن عمل خودزنی نیروی مسلح ایرانی را مشاهده کند (۸).

۳-۱. مجازات محارب برای جرائم خودزنی: با جمع شرایط مقرر در ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ اگر یک نظامی با مقاصد مقرر در این ماده و در زمان جنگ و در مقابل دشمن مبادرت به یکی از اقسام جرائم خودزنی نماید و عمل وی موجب اخلال در نظم و یا شکست جبهه اسلام شود، به مجازات محارب محکوم می‌گردد. وقتی مقنن مجازات محارب را برای این نظامی در نظر می‌گیرد، باید یک نوع تناسب و رابطه معقول و معناداری نیز بین محاربه و خودزنی با شرایط مذکور برقرار باشد و باید بررسی کنیم آیا این تناسب برقرار می‌باشد یا خیر؟ ماده ۲۷۹ «قانون مجازات اسلامی» مصوب ۱۳۹۲، محاربه را این‌گونه تعریف کرده است: «محاربه عبارت از کشیدن سلاح به قصد جان، مال یا ناموس مردم یا ارباب آن‌ها است، به نحوی که موجب ناامنی در محیط گردد». هرگاه کسی با انگیزه شخصی به سوی یک یا چند شخص خاص سلاح بکشد و عمل او جنبه عمومی نداشته باشد و نیز کسی که به روی مردم سلاح بکشد، ولی در اثر ناتوانی موجب سلب امنیت نشود، محارب محسوب نمی‌شود. بر اساس حقوق کیفری، وقوع هر جرم نیازمند تحقق دو عنصر مادی و معنوی جرم است (۹). جرم محاربه، از جمله جرائمی است که امنیت در آن به طور مستقیم موضوع بزه قرار می‌گیرد که این ویژگی برای برخی از بزه‌هاست نه همه آن‌ها که از آن‌ها به بزه‌های بر ضد امنیت ملی (جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور) یاد می‌شود. محاربه در زمره جرائمی است که به کارگیری سلاح در آن نقش مهمی دارد (۱۰). تحقق بزه محاربه از دیدگاه اکثریت فقها همواره منوط به ایجاد شرایط اصلی آن بوده است. این شرایط که مهم‌ترین آن‌ها، وجود سوءنیت خاص در جهت برهم‌زدن امنیت عمومی و (به کارگیری ابزاری که عرفاً سلاح تلقی شود) می‌باشد، همواره سبب می‌گردد تا دایره وقوعی این بزه محدود و محصور باشد. برای تحقق عنصر روانی جرم محاربه، از یکسو باید (قصد جان، مال یا ناموس مردم یا ارباب آن‌ها) از سوی فرد احراز شود، علاوه بر این،

نیروهای مسلح ۱۳۸۲، بهتر است تا حتی‌الامکان از مجازات خفیف‌تر نفی بلد برای شخص نظامی استفاده نمایند (۱۳).

۴-۱. لزوم سلب مجازات محارب از خودزنی نیروهای مسلح: به نظر نگارنده صرف خودزنی نیروهای مسلح حتی با فرض قصد فرار از خدمت یا تهدید و ارباب فرمانده و در زمان جنگ و در مقابل دشمن نباید با مجازات محاربه پاسخ داده شود. شاید اگر خودزنی یک نظامی با جرائم دیگری امنیتی همراه شود، بتوان مجازات سنگین محارب را برای وی در نظر گرفت، لیکن مجازات محارب برای «خودزنی» به صورت بسیار شدیدی «عنصر تناسب» در جرم‌انگاری را نادیده گرفته است، مضاف بر اینکه با مبانی فقهی محاربه نیز سنخیت چندانی ندارد (۱۴). جرم محاربه از جمله جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی بوده که به عنوان جرم مستوجب حد، مورد تشریح شده است که این جرم (به عنوان حد) مورد اتفاق تمام مذاهب اسلامی است، اما به رغم این توافق، در جزئیات و فروعات مسأله من جمله در تعریف محاربه و افساد فی الارض، دیدگاه‌های مختلف از جانب فقهای مذاهب اسلامی چه شیعه و چه سنی ابراز شده است (۱۵).

۴-۱-۱. مجازات خودزنی در مقابل دشمنان بدون اخلال در نظم یا شکست جبهه اسلام: این وضعیت نیز در بند «الف» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ مشخص شده است که مقرر می‌دارد: «الف - هرگاه در مقابل دشمنان باشد چنانچه عمل وی موجب اخلال در نظام (به هم‌خوردن امنیت کشور) و یا شکست جبهه اسلام گردد به مجازات محارب و در غیر این صورت به حبس از دو تا ده سال، در این خصوص باید به چند نکته توجه داشت: اول اینکه تفاوت مجازات تعیین‌شده در این وضعیت با حالت قبلی، در نتیجه خودزنی است. در اینجا خودزنی نیروی مسلح منتج به اخلال در نظم و یا به هم‌زدن امنیت کشور و یا شکست سپاه اسلام نمی‌شود. مجازات تعیین‌شده برای این خودزنی، دو تا ده سال حبس می‌باشد (۱۶).

۴-۱-۲. مجازات خودزنی در زمان جنگ بدون تقابل با دشمن: این مجازات در بند «ب» ماده ۵۱ قانون مجازات

توجه و دقت به قصد مستقیم مرتکب در این زمینه بسیار مهم و تعیین‌کننده خواهد بود. در صورتی که عامل تعیین‌کننده در این زمینه تنها قصد مستقیم مرتکب دانسته شود، دایره تحقق محاربه محدودتر خواهد ماند و برعکس، هرگاه علم مرتکب به اینکه انجام عمل مزبور باعث ایجاد اخافه و ترس بشود، دایره تحقق جرم محاربه گسترده‌تر خواهد شد (۱۱). نکته مهم دیگری که مرتبط با تحقق قصد برهم‌زدن امنیت عمومی می‌باشد، عمومی‌بودن تهدید مرتکب است. محاربه زمانی محقق می‌شود که مرتکب دارای قصد خصومت نسبت به عده مخصوص نباشد، بنابراین هرگاه مرتکب بر اساس عداوت شخصی و با اقدام مسلحانه فرد یا افراد خاصی را به قتل برساند، عمل وی تنها به جهت جرائم علیه اشخاص قابل تعقیب است نه محاربه. با این اوصاف به سختی می‌توان بین خودزنی یک نظامی و محاربه رابطه مستقیمی برقرار کرد و مقنن در ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ و در مقام تعیین مجازات محارب برای حالتی از خودزنی نیروهای مسلح، دچار زیاده روی در تعیین کیفری شده است و خودزنی در هیچ یک از شرایط آن نباید به محاربه گره بخورد (۱۲).

اما به هر حال در وضعیت حاضر حکم قانون همین است و مجازات قانونی محارب در ماده ۲۸۲ قانون مجازات اسلامی تعیین شده است که حد محاربه یکی از چهار مجازات زیر است: ۱- اعدام؛ ۲- صلب؛ ۳- قطع دست راست و پای چپ؛ ۴- نفی بلد.

انتخاب هر یک از امور چهارگانه مذکور در ماده ۲۸۲ به اختیار قاضی دادگاه نظامی است. مدت نفی بلد در هر حال کمتر از یک سال نیست، اگرچه محارب بعد از دستگیری توبه نماید و در صورتی که توبه نکند، همچنان در تبعید باقی می‌ماند. در نفی بلد، محارب باید تحت مراقبت قرار گیرد و با دیگران معاشرت، مراوده و رفت و آمد نداشته باشد. رویه قضایی محاکم نظامی در زمان تعیین مجازات و در صورت حدوث خودزنی مشمول بند «الف» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم

موجب ماده ۵۱... این قانون صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌شود، توسط ستاد کل نیروهای مسلح ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و پس از تصویب فرماندهی کل قوا ابلاغ می‌گردد (۱۸). در این خصوص دستورالعملی تهیه شده است و به استناد ماده ۵ دستورالعمل ماده ۱۳۰ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح، عناوین تخلف موضوع مواد اشاره در ماده ۱۳۰ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ایراد صدمه به خودزنی، تمارض و بی‌علاقگی به خدمت در موارد ذیل صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌گردد:

۱- اعلام و اظهار ایراد صدمه به خود؛ ۲- تسهیل شرایط، تعلیم و تحریک دیگران برای ایراد صدمه به خود یا تهدید به خودزنی؛ ۳- تمارض برای عدم انجام امور غیر رزمی؛ ۴- تهدید به خودزنی، تمارض در برابر فرمانده، رئیس یا مافوق خارج از سلسله مراتب؛ ۵- تظاهر به بی‌علاقگی به خدمت در موارد متعدد در غیر از شرایط رزمی، جنگی و بحرانی؛ ۶- ایراد صدمه جزئی به خود، به گونه ای که وقفه‌ای در انجام وظایف روزانه وی ایجاد نشود.

شش مورد مذکور در ماده ۵ دستورالعمل ماده ۱۳۰ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ قلمرو جرم‌انگاری خودزنی نیروهای مسلح را کاهش داده و این مصادیق از خودزنی، دیگر جرم محسوب نمی‌شوند و تخلف انضباطی محسوب می‌شوند (۱۹). به موجب ماده ۱۳۶ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ هرگاه جرم ارتكابی کارکنان نیروهای مسلح جنبه تخلف انضباطی نیز داشته باشد، رسیدگی به تخلف از نظر انضباطی توسط فرماندهان و مسئولان نیروهای مسلح انجام می‌شود و این موضوع مانع رسیدگی به جرم در مرجع قضایی نخواهد بود و فرماندهان مکلفند مراتب وقوع جرم را به مرجع قضایی اعلام نمایند. این موضوع در خصوص جرم خودزنی مصداق پیدا نمی‌کند، زیرا خودزنی یا جرم است و یا اینکه تخلف انضباطی، زیرا بند «ج» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ مقرر می‌دارد: «در سایر موارد به استثنای مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌شود»، در نتیجه موارد مذکور در ماده ۵ دستورالعمل، جرم محسوب نمی‌شوند (۲۰).

جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ تعیین شده است: «هرگاه در زمان جنگ باشد و در مقابل دشمنان نباشد به حبس از یک تا پنج سال.» شرایط این مجازات، همان شرایط قسمت دوم بند «الف» است، یعنی خودزنی در زمان جنگ است و خودزنی نیروی مسلح منتج به اخلاف در نظم و یا به هم‌زدن امنیت کشور و یا شکست سپاه اسلام نمی‌شود. شرط خاص آن این است که خودزنی در مقابل دشمن صورت نمی‌گیرد. در مقابل دشمن نبودن خودزنی می‌تواند حالات متعددی داشته باشد، در مواردی به دلیل فاصله زیاد با مواضع دشمن، امکان خودزنی در مقابل دشمن وجود ندارد و در مواردی نیز شخص نظامی به دور از چشم دشمن و بدون اینکه دشمن متوجه شود، خودزنی می‌نماید. عدم ارتكاب خودزنی در مقابل دشمن موجب کاهش شدید مجازات شده و مجازات خودزنی در این حالت، یک تا پنج سال حبس می‌باشد (۱۷).

۱-۴-۳. مجازات خودزنی در زمان صلح: بند «ج» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ مقرر می‌دارد: «ج - در سایر موارد به استثنای مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌شود، به حبس از سه ماه تا یک سال.» منظور از سایر موارد، هر حالتی است که بتوان غیر از حالات موارد «الف» و «ب» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ تصور و فرض نمود. حالتی که قابل تصور است، این است که خودزنی در زمان صلح صورت گیرد. حال اگر خودزنی در زمان صلح صورت گیرد، تفاوتی ندارد که موجب اخلاف در نظم بشود یا خیر و یا امنیت کشور را به هم بزند یا خیر. در هر صورت مشمول بند «ج» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ است و مجازاتی از سه ماه تا یک سال حبس در پی دارد. بند «ج» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ مقرر می‌دارد: «ج - در سایر موارد به استثنای مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌شود، به حبس از سه ماه تا یک سال.» مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌شوند، در قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ مشخص نشده‌اند و به موجب ماده ۱۳۰ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ اعمالی که به

۴-۴-۱. جبران خسارت ناشی از خودزنی: ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ پس از بیان جرائم خودزنی و قبل از تعیین مجازات از عبارت «علاوه بر جبران خسارت» استفاده می‌نماید، یعنی جبران خسارت توسط نظامی که خودزنی کرده است، مقدم بر مجازات نیز می‌باشد. جبران خسارت توسط نظامی که خودزنی کرده است، از بابت مسئولیت مدنی و خسارات ناشی از جرم می‌باشد. ماده ۱۴ قانون آیین دادرسی کیفری مقرر می‌دارد: «شاکی می‌تواند جبران تمام ضرر و زیان‌های مادی و معنوی و منافع ممکن‌الحصول ناشی از جرم را مطالبه کند. تبصره ۱: زیان معنوی عبارت از صدمات روحی یا هتک حیثیت و اعتبار شخصی، خانوادگی یا اجتماعی است. دادگاه می‌تواند علاوه بر صدور حکم به جبران خسارت مالی، به رفع زیان از طرق دیگر از قبیل الزام به عذرخواهی و درج حکم در جراید و امثال آن حکم نماید. تبصره ۲: منافع ممکن‌الحصول تنها به مواردی اختصاص دارد که صدق اتلاف نماید. همچنین مقررات مرتبط به منافع ممکن‌الحصول و نیز پرداخت خسارت معنوی شامل جرائم موجب تعزیرات منصوص شرعی و دیه نمی‌شود.» در این خصوص با توجه به حکم خاص ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ که مقرر داشته است، «علاوه بر جبران خسارت» به نظر می‌رسد که دادگاه نظامی حتی در صورت عدم درخواست واحد نظامی مربوطه، باید خسارات وارده را تعیین کرده و مجرم را به پرداخت آن محکوم نماید. خسارت مادی وارده به واحد نظامی مربوطه مواردی از قبیل هزینه تیرهای شلیک شده توسط مجرم و ادوات نظامی است که توسط وی مورد استفاده قرار گرفته است (۲۱). موضوع مهم در این خصوص خسارات معنوی وارده به واحد نظامی مربوطه و نیروهای مسلح به طور کلی است که در مواردی خودزنی یکی از نظامیان مستقر در این واحدها به اعتبار معنوی نیروهای مسلح و یا واحد مربوطه زیان‌هایی را وارد می‌نماید. به نظر می‌رسد که راهکارهای شناخته‌شده در حوزه مسئولیت مدنی و جبران ضرر و زیان معنوی برای جبران ضررهای معنوی ناشی از خودزنی یک نظامی، چندان قابل

استفاده نمی‌باشند. ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ در انتها مقرر می‌دارد که «... مرتکبان اعمال مذکور در ماده از هیچ امتیازی برخوردار نمی‌گردند و خدمت خود را برابر مقررات انجام خواهند داد، مگر آنکه ادامه خدمت به هیچ وجه مقدور نباشد.» این قسمت از ماده دارای نوعی ابهام است و در واقع نوعی محرومیت اجتماعی را برای مرتکبین جرائم خودزنی پیش‌بینی کرده است. ابهام در این است که عبارت «از هیچ امتیازی برخوردار نمی‌گردند» مشخص نمی‌باشد (۲۲).

۲. مجازات جرائم خودزنی نیروهای مسلح در آمریکا: بر اساس قوانین جنایی مواد ۸۳ و ۱۳۴ قانون متحدالشکل عدالت نظامی ۲۰۱۶ که اقدام به خودکشی و خودآزاری را مجازات می‌کند، با این نظامیان برخورد می‌شود. ماده ۸۳ قانون متحدالشکل عدالت نظامی ۲۰۱۶، «اجتناب عمدی» را که شامل «ایراد عمدی صدمه به منظور اجتناب از کار، انجام وظیفه یا خدمت (Intentional Infliction of Self-Injury for the Purpose of Avoiding Work, Duty or Service)» است، جرم دانسته است. ماده ۱۳۴ این قانون که «ماده کلی» نامیده می‌شود، یک نوع جرم‌انگاری بسیار گسترده و غیر عادی است که «کلیه اختلالات و بی‌توجهی‌ها را به ضرر نظم و انضباط در نیروهای مسلح جرم می‌داند» و «کلیه رفتارهایی که ماهیت بی‌اعتبارنمودن نیروهای مسلح را دارد (all Conduct of a Nature to Bring Discredit Upon the Armed Forces)» جرم‌انگاری کرده است (۲۳). ماده ۱۳۴ قانون متحدالشکل یک قاعده بسیار کلی در مورد جرم‌انگاری است که به شدت با اصول جرم‌انگاری در تعارض است و دست دادگاه‌های نظامی را برای مجرم محسوب‌نمودن نظامیان باز گذاشته است. همچنین ماده ۸۸ قانون متحدالشکل عدالت نظامی ۲۰۱۶ نیز شروع به جرم تمامی مصادیق خودزنی را جرم دانسته و برای آن مجازات تعیین کرده است (۲۴).

۲-۱. مجازات خودزنی عمدی به قصد فرار از خدمت یا انجام وظیفه یا خدمت: ماده ۸۳ قانون متحدالشکل نظامی بیان می‌کند که یکی از اعضای ارتش ممکن است تحت تعقیب

قانونی به عنوان «خودزنی عمدی» قرار گیرد و این اقدامات به منظور اجتناب از کار، وظیفه یا خدمت و به طور عمدی انجام شود، مجرم محسوب شده و مجازات‌های مرتبط با «خودزنی عمدی با قصد فرار از خدمت...» بسته به شرایط مربوط به حادثه، این مجازات متفاوت است، با این حال، تمامی حالات مجازات‌های پیش‌بینی‌شده برای «خودزنی عمدی با قصد فرار از خدمت» شامل اخراج غیر قانونی، لغو کلیه حقوق و کمک هزینه‌ها و همچنین حبس اجباری می‌باشند، لیکن مدت آن متفاوت است. اگر خودزنی عمدی به قصد فرار از خدمت در زمان جنگ یا در منطقه تبادل آتش باشد، نظامی که خودزنی کرده است به اخراج و محرومیت از کلیه حقوق و مزایا و حبس به مدت ۱۰ سال محکوم می‌گردد. اگر خودزنی عمدی به قصد فرار از خدمت در زمان جنگ و یا در منطقه تبادل آتش نباشد، یعنی در زمان صلح باشد و یا در منطقه‌ای باشد که هیچ‌گونه تبادل آتشی با دشمن وجود ندارد، نظامی که خودزنی کرده است به اخراج و محرومیت از کلیه حقوق و مزایا و حبس به مدت ۵ سال محکوم می‌گردد (۲۵).

۲-۲. مجازات تمارض به قصد فرار از خدمت یا انجام وظیفه یا خدمت: ماده ۸۳ قانون متحدالشکل نظامی بیان می‌کند که یکی از اعضای ارتش ممکن است تحت تعقیب قانونی به عنوان «تمارض» قرار گیرد و اگر تظاهر به بیماری، ناتوانی جسمی، ناتوانی ذهنی، یا اختلال روانی نماید و این اقدامات باید به منظور اجتناب از کار، وظیفه یا خدمت و به صورت انجام شود. متهم به ارتکاب جرم محکوم می‌گردد. مجازات‌های مرتبط با برای ارتکاب «تمارض» مطابق ماده ۸۳ بسته به شرایط مربوط به حادثه متفاوت است، با این حال، همه آن‌ها شامل اخراج، لغو کلیه حقوق و کمک هزینه‌ها و همچنین حبس اجباری می‌باشند. اگر تمارض، یعنی تظاهر به بیماری، ناتوانی جسمی، نقص ذهنی یا اختلال روانی در منطقه تبادل آتش و یا در زمان جنگ باشد، نظامی که مرتکب خودزنی شده است، به اخراج و محرومیت از کلیه حقوق و مزایا و حبس به مدت ۳ سال محکوم می‌گردد. اگر تمارض، یعنی تظاهر به بیماری، ناتوانی جسمی، نقص ذهنی یا اختلال

روانی در منطقه تبادل آتش و یا در زمان جنگ نباشد، نظامی که مرتکب خودزنی شده است، به اخراج و محرومیت از کلیه حقوق و مزایا و حبس به مدت ۱ سال محکوم می‌گردد (۲۶).

۳-۲. مجازات خودزنی بدون قصد فرار از خدمت: بند ۱۰۳ «الف» کتابچه راهنمای دادگاه نظامی ۲۰۱۹ به نظامیانی می‌پردازد که به خود صدمه وارد می‌کنند، اما نه به قصد اجتناب از خدمت. این ماده قانونی معمولاً علیه نیروهای نظامی که اقدام به خودکشی می‌کنند، اعمال می‌شود. مطابق این ماده، متهم به خود جراحت‌هایی وارد کرده است. در این شرایط اگر رفتار متهم موجب اخلال در نظم نیروهای مسلح شده و یا ماهیت عمل موجب بی‌اعتباری نیروهای مسلح شده است، مجازات می‌شود. اگر متهم در زمان جنگ یا در منطقه تبادل آتش مباردت به خودزنی نماید، این عامل باید در مجازات در نظر گرفته شود و حتماً در حکم وی نوشته شود که متهم در زمان جنگ یا در منطقه تبادل آتش خصمانه، مرتکب جرم شده است. در تعیین مجازات، دو فرض متصور است: اگر خودزنی عمدی بدون قصد فرار از خدمت در زمان جنگ (War Time) و یا در منطقه تبادل آتش (Hostile Fire Pay Zone) باشد، نظامی که خودزنی کرده است، به اخراج و محرومیت از کلیه حقوق و مزایا و حبس به مدت ۵ سال محکوم می‌گردد. اگر خودزنی عمدی بدون قصد فرار از خدمت در زمان جنگ و یا در منطقه تبادل آتش نباشد، یعنی در زمان صلح باشد و یا در منطقه‌ای باشد که هیچ‌گونه تبادل آتشی با دشمن وجود ندارد، نظامی که خودزنی کرده است به اخراج و محرومیت از کلیه حقوق و مزایا و حبس به مدت ۲ سال محکوم می‌گردد (۲۷).

۴-۲. مجازات شروع به جرائم خودزنی: هر شخص نظامی مشمول قانون متحدالشکل عدالت نظامی ۲۰۱۶ که به موجب ماده ۸۰ این قانون برای شروع به ارتکاب هر جرمی که مجازات آن توسط قانون متحدالشکل عدالت نظامی ۲۰۱۶ تعیین شده است، مجرم شناخته شود، مشمول همان مجازات مجاز برای ارتکاب خود جرم اصلی می‌باشد. با این تفاوت که در هیچ موردی مجازات اعدام وجود ندارد. مورد قضاوت قرار

گیرد و در هیچ موردی به جز اقدام به قتل، حبس بیش از ۲۰ سال مورد قضاوت قرار نمی‌گیرد. به استثنای موارد تلاش برای تجاوز جنسی و تجاوز جنسی طبق بند «الف» یا «ب» ماده ۱۲۰ و تجاوز جنسی و تجاوز جنسی به کودک طبق بند «الف» یا «ب» ماده ۱۲۰، حداقل مجازات اجباری اعمال نخواهد شد (۲۸).

۳. واکاوی نظام مجازات خودزنی نیروهای مسلح در ایران و آمریکا: باید توجه داشت که اصل ضرر به تنهایی نمی‌تواند مبنایی برای مجازات باشد و پاسخ به عمل مجرمانه بدون در نظر گرفتن چرایی خودزنی و سرچشمه‌های آن، موجب «اعمال پاسخی غیر متناسب با عمل خواهد بود». این مهم بیانگر آن است که توجه به تحقق عنصر روانی در ارتکاب بزه و نیز انتساب مسؤولیت کیفری، همراه با سایر عناصر و مبانی جرم‌انگاری مد نظر است و صرف توجه به اصل ضرر که در اینجا نظم محیط نظامی و اعتبار و حیثیت نیروهای مسلح است، حقوق کیفری را از اصول کلاسیک خود در مسؤولیت کیفری دور کرده است. در مورد خودزنی نیروهای مسلح، امروزه در مورد چرایی آن بحث‌های جدی وجود دارد. در ایالات متحده آمریکا و در سال‌های اخیر به این چرایی بسیار توجه شده است و پذیرفته شده است که بیشتر خودزنی‌ها در نیروهای مسلح، به اختلالات روانی و استرس‌های روانی ناشی از کار در محیط نظامی و به خصوص در مأموریت‌های خارج از کشور برمی‌گردد. کمبودها و مشکلات ناشی از کار در محیط نظامی و دوری از خانواده و... سهم مهمی در مواردی از خودزنی دارند و در این بین سؤال این است که چرا در تعیین مجازات برای خودزنی به این عوامل کمتر توجه شده است. از طرف دیگر جامعه در حال تحول است و این تحولات زمانی باید مورد نظر مقنن قرار گیرد. ما اگر نمی‌دانیم در برخی از حالت‌ها، تغییر در جامعه به چه صورت خواهد بود و شرایط، چگونه در آن تغییر ایجاد خواهد کرد، اما با درس‌گرفتن از تاریخ واقعیت‌ها می‌دانیم که در هر حال، جامعه و به تبع، هنجارهای آن تغییر خواهند کرد. «اخلاق در عین حال که قواعد ثابتی دارد، در سنتی‌ترین جوامع، تحول آرامی را نیز

می‌پیماید، اگرچه باید گفت، اخلاق هیچ‌گاه به طور کامل جهانی نخواهد شد و نمی‌توان مانع گوناگونی‌های اخلاقی شد.» سؤالات اینچنینی ضرورت‌های بازنگری در مجازات جرائم خودزنی را در هر دو نظام حقوقی ایران و ایالات متحده آمریکا ثابت می‌کند. در ایران این ضرورت در مورد تعدیل مجازات محارب برای یک نظامی است که خودزنی کرده است و در ایالات متحده آمریکا نیز ضرورت حذف مجازات یک نظامی که بدون قصد فرار از خدمت یا انجام وظیفه خودزنی کرده است، مشاهده می‌گردد. امروزه با طرح جدی «بیماری بودن خودزنی» لزوم به روزشدن نظام مجازات‌های خودزنی نیروهای مسلح در هر دو نظام حقوقی به شدت مشاهده می‌گردد (۲۹).

نتیجه‌گیری

چنانچه مبنای شدت مجازات را شدیدترین مجازات تعیین شده برای جرائم خودزنی نیروهای مسلح در دو نظم حقوقی بدانیم، از آنجا که در نظام حقوقی آمریکا شدیدترین مجازات تعیین شده برای خودزنی نیروهای مسلح در ارتباط با خودزنی عمدی به قصد فرار از خدمت در زمان جنگ و یا در زمان تقابل آتش با دشمن است که برای آن یک مجازات ترکیبی شامل «خراج و محرومیت از تمامی حقوق و مزایا و حبس به میزان حداکثر ده سال» تعیین شده است و در ایران شدیدترین مجازات با جمع شرایط مقرر در ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ۱۳۸۲ در حالتی است که یک نظامی با مقاصد مقرر در این ماده و در زمان جنگ و در مقابل دشمن مبادرت به یکی از اقسام جرائم خودزنی نماید و عمل وی موجب اخلاف در نظم و یا شکست جبهه اسلام شود که در این صورت به مجازات محارب محکوم می‌گردد. به طور حتم مجازات‌های اعدام و صلب و قطع دست راست و پای چپ بسیار شدیدتر از مجازات ترکیبی «خراج و محرومیت از تمامی حقوق و مزایا و حبس به میزان حداکثر ده سال» در ایالات متحده آمریکا می‌باشد و با این معیار، مجازات خودزنی نیروهای مسلح در ایران شدیدتر از ایالات متحده آمریکا می‌باشد، اما اگر مجازات نفی بلد را در

سمیران گلخندان و اکبر رجبی: نگارش مقاله، نظارت و راهنمایی بر مقاله.
نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و تأیید نموده و مسئولیت پاسخگویی در قبال پژوهش را پذیرفته‌اند.

تشکر و قدردانی

ابراز نشده است.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده‌اند.

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌نمایند که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر جنبه‌های اخلاقی مطالعه کتابخانه‌ای شامل اصالت متون، صداقت و امانتداری رعایت شده است.

نظر بگیریم و به خصوص اگر مدت آن بسیار طولانی نباشد، این مجازات از مجازات ترکیبی «اخراج و محرومیت از تمامی حقوق و مزایا و حبس به میزان حداکثر ده سال» در ایالات متحده آمریکا خفیف‌تر محسوب می‌گردد. در تحلیل عنصر تناسب در مجازات، از این جهت که در ایالات متحده آمریکا به تمامی ابعاد خودزنی در نیروهای مسلح توجه شده است و یک مجازات ترکیبی که شامل اخراج از کار برای مدتی و محرومیت از حقوق و مزایا برای مدت و در نهایت حبس برای مدتی می‌باشد، می‌توان گفت که عنصر تناسب در تعیین مجازات در این کشور بهتر رعایت شده است. در راستای اصلاح نظام مجازات خودزنی نیروهای مسلح در ایران، پیشنهادهای ذیل ارائه می‌گردد:

۱- پیشنهاد می‌گردد تا بند «الف» ماده ۵۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح که مجازات محارب را برای خودزنی در نظر گرفته است، اصلاح شود و مجازات خودزنی در شرایط مقرر در بند «الف» ماده ۵۱ به مجازات تعزیری درجه ۳ تبدیل شود.

۲- از آنجا که خودزنی نیروهای مسلح در بیشتر موارد ریشه در اختلالات روانی و استرس‌های شغلی دارد، پیشنهاد می‌شود تا به صورت الزامی تمامی موارد خودزنی نیروهای مسلح به روان‌پزشک مورد اعتماد نیروهای مسلح معرفی شود و در صورت فقدان اختلال، تعقیب کیفری نیروی نظامی آغاز شود و در صورت وجود اختلال به جای تعقیب کیفری، اقدامات درمانی نسبت به وی اعمال گردد.

۳- پیشنهاد می‌گردد تا «اظهار بی‌علاقگی مکرر» از مصادیق جرائم خودزنی نیروهای مسلح حذف گردد و اظهار بی‌علاقگی مکرر در نهایت به عنوان تخلف محسوب گردد و عنوان مجرمانه نداشته باشد.

مشارکت نویسندگان

لطیف ماهری کهن: نگارش مقاله، جمع‌آوری داده‌ها، گردآوری منابع.

References

1. Ardabili MA. General criminal law. Tehran: Mizan Publications; 1980. p.213-218. [Persian]
2. Mohseni M. General criminal law. Tehran: Ganj-e Danesh Publications; 2008. Vol.3 p.43-49. [Persian]
3. Mousavi SM. Assessing the possibility of criminalizing suicide and self-injury in Iran's criminal law. Journal of Civil & Legal Sciences Ghanon Yar. 2019; 3(11): 51-79. [Persian]
4. Hedayati Chenani R. Investigating the criminal aspects of the punishment of taking advantage of illegal holidays for the employees of the armed forces in the light of the laws of the armed forces. Journal of Civil & Legal Sciences Ghanon Yar. 2021; 5(17): 107-127. [Persian]
5. Mirmohammad Sadeghi H. Special criminal law (crimes against security and public welfare). Tehran: Mizan Publications; 2019. p.44-49. [Persian]
6. Mansouri F. Investigating the crimes of espionage, terrorism and war in Iran's criminal law. Tehran: Sanjesh wa Danesh; 2017. p.152-159. [Persian]
7. Mehranfar A, Qolipour Shahraki AR. A comprehensive and practical description of the Criminal Law of the Armed Forces. Tehran: Jangal Publications; 2019. p.32-38. [Persian]
8. Mandel R. The changing face of national security. 3rd ed. Tehran: Research School of Strategic Studies; 2007. Chapter 4 and 6 p.12-18.
9. Noorbha R. The field of public criminal law. With a Foreword by Shiri A. 2nd ed. Tehran: Mizan Publications; 2017. p.72-82. [Persian]
10. Mondani A, Ashouri M. Security Policy Analysis in the Light of Human Rights. Ethical Researches. 2018; 9(33): 183-204. [Persian]
11. Nourinejad MA. Extreme crimes against security including war, sedition and corruption in the land. Tehran: Satellite Publications; 2021. p.62-71. [Persian]
12. Atarnia H, Goldoust Jouibari R, Ardabili MA. Analyzing and criticizing the differential nature of military proceedings. Iranian and International Comparative Legal Research. 2017; 10(37): 205-240. [Persian]
13. Aliabadi A. Criminal Law. 5th ed. Tehran: Nasferdoussi Publishing House; 2012. Vol.1 p.21-29. [Persian]
14. Mehranfar A, Qolipour Shahraki AR. A comprehensive and practical description of the Criminal Law of the Armed Forces. Tehran: Jangal Publications; 2019. p.33-43. [Persian]
15. Chalabi M. Sociology of order. 2nd ed. Tehran: Ney Publishing House; 2003. p.87-93. [Persian]
16. Shams M, Atazadeh S. Suicide and suicide in criminal law and the armed forces of Iran. Islamic and Humanities in the Third Millennium. 2021; 2(1): 232-242. [Persian]
17. Asadollahi H. Analysis of military crime and its difference from general crime. Sharq Police Studies Quarterly. 2011; 1: 63-76. [Persian]
18. Oudeh A. Al-Islamic Criminal Law compared to the Islamic Law. 13th ed. Damascus: Al-Rasalah Foundation; 1994. p.44-64. [Persian]
19. Abbas T. A look at the crimes and punishments of the armed forces of Iran and France. Tehran: Khorsandi Publications; 2011. p.71-82. [Persian]
20. Mansouri J. Oral history of the establishment of the Islamic Revolutionary Guard Corps. Tehran: Islamic Revolution Documentation Center; 2014. p.44-56. [Persian]
21. Zera'at A. Separation of military and ordinary crime and its effect on the jurisdiction of the judicial authority. Dadrasi Monthly. 2005; 9(51): 18-23. [Persian]
22. Goldouzian A. General criminal law with amendments to the law on reducing the punishment of imprisonment. 15th ed. Tehran: Tehran University Press; 2021. p.31-39. [Persian]
23. Mansouri J. Oral history of the establishment of the Islamic Revolutionary Guard Corps. Tehran: Islamic Revolution Documentation Center; 2013. p.215-221. [Persian]
24. Yaghmai MR. Moharebeh and terrorism in the new Islamic Penal Code. Tehran: Sokhnoran Publications; 2012. p.34-45. [Persian]
25. Tadin A. The Law of Criminal Procedure of the Armed Forces of Iran and France. Tehran: Publications of the Armed Forces; 2014. p.55-62. [Persian]
26. Falahi A. The principle of necessity in criminalization. 1st ed. Tehran: Dadgostar Publications; 2013. p.42-48. [Persian]
27. Ramezani MR. Starting a crime in the Armed Forces Crimes Punishment Law. Military Management and Command Research. 2007; 10(34). [Persian]
28. Bahrami M. Causes and important underlying factors in the self-harm of armed forces soldiers. Judicial Law Research. 2021; 2(3): 469-486. [Persian]

29. Nye JS. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York: Public Affairs; 2004. p.34-38.